וואס הערט זיך אין שטאדט.

פון שטאדט־ראט.

דינסטאג דעם 26־טען ה. ח. איז פארגעקומען די ערשטע פון די רייהע שטאדט־ראט זיצונגען, וועלכע זענען בעשטימט אויף דער דיסקוסיע ארום דעם פרעלימינאר־בודזשעט אויפ'ן יאהר 1926.

ס'איז בעשלאסען געווארען, אז די בודזשעט־זיצונגען פון שטאדט־ראט זאלען פארקומען יעדען: דינסטאג און פרייטאג.

זונטאג — די אפיציעלע ערעפנונג פון יודישען שפיטאל.

דעם קומענדען זונטאג 1 בייטאג קומט פאר די אפיציעלע ערעפנונג פון יודישען שפיטאל. ס'זענען ארויסגעשיקט געווארען א רייהע איינלאדונגס־קארטען צו דער יודישער גמינע און קהלה־ראט, סטאראסטא שט. פרעזידענט פרעסע א א.

די ענטוויקלונג פון דער „בית־יעקב" שולע.

צוליעב דעם, וואס די פערוואלטונג פון „בית יעקב" ערהאלט לעצטענס אונצעהליגע ביטעס פון עלטערן וועגען ארייננעהמען זייערע קינדער אין דער בית־יעקב שולע, וועלכע האט ארויסגערופען גרויס אינטערעס ביי דער היגער בעפעלקערונג — האט די פערוואלטונג זיך בעמיהט מעגליך צו מאכען דאס אריינגעהמען פון נאך א געוויסע צאהל קינדער. די אלע עלטערן, וועלכע ווילען אלזא, אז זייערע קינדער זאלען בעזוכען די בית־יעקב שולע דארפען דריבער בעצייטענס ווענדען זיך צו דער פערוואלטונג, ווייל די צאהל נייע שול־פלעצער איז זעהר בעגרעניצט.

פון „שומרי שבת".

זונטאג קומט פאר אין קאלאביעל שטיבעל (שפיטאלנע 7) א גרויסע פערזאמלונג פון דער חברה שומרי שבת. אלע מיטגליעדער פון דער חברה, ווי אויך די אלע ביי וועמען ס'איז טייער דער שמירת שבת, ווערען געבעטען צו קומען פינקטליך.

שאלאטקאווסקי 10 זל. אויף א יודישע וואוילטעטיגע אינסטיטוציע.

דעם היינטיגען מאנטאג האט געזאלט בעטראכט ווערען דער פראצעס פון ה' ש. זאלצמאן געגען רעד. פון „פשיאטשעל" פאר רכילות. שאלאטקאווסקי וועלכען ס'האט זיך שוין באלד צוגעגעסען די תפיסה־אורטיילען, האט זיך דריבער פערגלייכט מיט ה' זאלצמאן, פערפליכטענדיג זיך צו ערקלערען עפענטליך, אז ער איז פערפיהרט געווארען, און צו שענקען 10 זל. לטובת א יודישע וואהלטעטיגע אינסטיטוציע, לויט'ן איינזעהען פון ה' זאלצמאן.

דער 100־טער יאהרצייט פון סט. סטאשיץ.

פאריגען פרייטאג איז צום 100־טען יאהרצייט פון בעריהמטען פוילישען פאטריאט סטאניסלאוו סטאשיץ פארגעקומען אויף דער שענקעוויטשער גאס א מיליטערישע דעפילאדע, אין וועלכער ס'האט זיך בעטייליגט דער היגער קארפוס, ווי אויך דער סטאראסטא, שט. פרעזידענט און פיעל היכע בעאמטע.

די 4־יעהריגע טעטיגקייט פון „הכנסת אורחים"

היינטיגען שבת, חמשה עשר בשבט, ווערט 4 יאהר, זייט ס'איז געגרינדעט געווארען דער הכנסת־אורחים אויפ'ן נאמען פון דער פערשטארבענער פרוי ד. שעפלאן אין צוזאמענהאנג דערמיט וועט די חברה הכנסת אורחים דאווענען צוזאמען שבת 9 פריה אין שעפלאנס שוהל

אין משך פון די עטליכע יאהר פון איהר עקזיסטענץ האט די דאזיגע העכסט־סימפאטישע אינסטיטוציע בעוויזען פיעל צו לייסטען לטובת די צו רייזענדע בכבוד'יגע ארימע לייט, וועלכע געפונען דארט א ציכטיג און בעקוועם נאכט־לעגער. דער הכנסת־אורחים וואלט אבער געקענט פיעל ברייטער ענטוויקלען ווען די יודישע בעפעלקערונג וואלט זיך מעהר פעראינטערעסירט — מיט דער דאזיגער אינסטיטוציע און איהר ענטקעגענקומען מיט וועש. בעטגעוואנד א. א.

— פאר די 25־זלאטעס, וואס די יורשים פון דער פערשטארבענער פרוי סלושנע האבען געשענקט לטובת דעם „הכנסת־אורחים" האט די פערוואלטונג געקויפט א בעט, אויף וועלכען ס'געפינט זיך אנ'אויפשריפט מיט'ן נאמען פון דער פערשטארבענער.

זאל דאס אויפגעקלערט ווערען!

ה' פ. לאנגער בעט אונז איבערצוגעבען, אויף זיין אחריות, פאלגענדען סקאנדאליעזען פאקט:

דעם פארלעצטען פרייטאג האט א געוויסע פרוי ר. ג. (דריטער מאי 40) וועלכע איז פלוצלונג געפעהרליך־קראנק געווארען, זיך געווענדעט צום דערמאהנטען ה' ל. מיט דער ביטע, אז ער זאל זיך בעמיהען, מ'זאל זי אריינגעהמען אין יודישען שפיטאל. ל. איז תיכף אוועק אין שפיטאל, ווי ער האט אבער, — צוליעב דעם, וואס ס'איז שוין געווען נאך די „ביורא־שעה'ן" — קיינעם נישט געטראפען. וויסענדיג, אז דאס ווארטען ביז וואנען די „אדונים" וועלען בעוויליגען צו קומען, שמעקט פאר דער קראנקער מיט סכנת נפשות, איז ער אוועק אין דער פריוואטער וואוינונג פון ד"ר שלייכער כדי אויסצופועל'ן אנ'ערלויבעניש אויף אריינלעגען די קראנקע אין שפיטאל. ווי נאר אבער דער „דעמאקראטישער" ד"ר האט דערהערט, אז די קראנקע איז א ארימע אהבייטערין האט ער פערקרימט די נאז און נישט געוואלט ענטפערן קיין גוטווארט. אין ווען ל. האט אי'הם אויפמערקזאם געמאכט, אז דא האנדעלט זיך וועגען לעבען פון א מענשען האט ער געענטפערט מיט א גרילצענדען טאן: „ווינאש שיען סטאנדו!"... ערשט א דאנק די השתדלות'ן ביים שפיטאל־ד"ר שטיין האט מען די געפעהרליך־קראנקע אויפגענומען אין שפיטאל.

הארכיון היהודי

אינטערעסאנט איז, אז ווי נאר דער גאליציאנער ד"ר האט זיך דערפון דערוויסט איז ער גלייך געקומען צולויפען (שוין נאך די ביורא שעה'ן...) און אנגעהויבען בעליידיגען די קראנקע און דעם ה' ל. אויף א ציניש'ען אופן.

ס'וואלט א יושר געווען, אז דער שפיטאל־קוראטאריום זאל זיך מיט דעם דאזיגען ענין פעראינטערעסירען און געבען וועגען דעם אנ'ערקלערונג.

וועמענס איז עס?

מיט א געוויסע צייט צוריק האט א שעדלעצער יוד, וועלכער האט געפיהרט מיט זיך עטליכע פעק שטיוועל, אראבגעהענדיג פון דער באהן אין ווארשא, אויפ'ן מזרח־וואקזאל, געבעטען א אומבעקאנטען יוד, אז ער זאל איהם העלפען אריינטראגען די פעקלעך אין וואקזאל. דער אונבעקאנטער האט זיין ביטע ערפיהלט, און ווען ער איז אריינגעקומען מיט* פעקע' אין וואקזאל האט ער אבער באין אופן נישט געקענט אבזוכען דעם אייגענטהימער פון די שטיוועל, פון דעמאלט אן ליגט דאס פעקעל שטיוועל גרייט אבצוגעהמען געגען סמנים. ביז יעצט האט זיך נאך קיינער נישט געמאלדען.

פרטים אין רעדאקציע.

*

ה' לעהרמאן פון סטאצק בעט אונז צו מעלדען, אז זייענדיג אין ווארשא, אין גורער שטיבעל גענשא 31, האט א געוויסער סוחר איבערגעגעבען, דאס שוין 2 חדשים ווי ס'איז צו איהם אין געשעפט אריינגעקומען א שעדלעצער יוד און ביי אי'הם געקויפט א פעקעל סחורה, פאר וועלכען ער האט בעצאהלט 50 דאלאר און שפעטער געזאגט קומען עס אבנעהמען. ביז היינטיגען טאג איז ער אבער צוליעב אונבעוויסטע סבות נאך נישט געקומען.

אינפארמאציעס אין רעדאקציע.

פארפאלען.

פלוצלונג געשטארבען. — דעם 12־טען ה. מ. איז אין היגען פינאנס־אמט פלוצלינג געשטארבען דער אינוואליד יאן פאוולאק, 23 י. א., פון דארף פוסטקי, וועלכער איז געקומען קיין שעדלעץ אבנעהמען די אינוואלידען־שטיצע. די סבה פון פלוצלינגען טויט — איז נישט געלונגען פעסטצושטעלען.

פאלשע זלאטי־באנקנאטען. — דעם 18־טען ה. מ. האט די פאליציי, אין געוועלב פון בנימין זילבערשטיין ווארשאווער 43, ענטדעקט ביי דער בראשקאווער איינוואוינערין מאריא בארא[ן] א פאלשען 50־ער זלאטי באנקנאט. דער פאלסיפיקאט טראגט די סעריע: 076 514 — 37 A.

— א פאלשער 20־זלאטי־באנקנאט, פון סעריע: 4237,866 EM. A. איז אויך ענטדעקט געווארען ביי דעם איינוואוינער פון דארף קראוואו (גמ. דעליני), יוזעף קראסוסקי, וועלכער איז דעם 19־טען ה. ח. געקומען קיין שעדלעץ אויפ'ן יריד.

אין א נישט ניכטערן צושטאנד — אין לעצטען נומער גיעט דער „פשיאטשעל" איבער וועגען א כלומרש'טען אנפאל פון 2 אונבעקאנטע פערזאנען אויף א געוויסער מולאווער פרוי סטעפאניאק ז. אויף 3־טער מאי גאס. די אויספארשונג, וועלכע איז פערפיהרט געווארען אין צוזאמענהאנג דערמיט האט פעסטגעשטעלט, אז די 2 אונבעקאנטע, וועלכע זענען אנב בעאמטע פון דער פוילישער זיכערהייטס־דירעקציע, האבען זיך געפונען אין א נישט ניכטערן צושטאנד און איהר באלד פערגעלעגט זייער מיטהילף אוועקצוטראגען די פעקלעך צום באהן.

שרפות. — אין קריסטליכען פאפיר־געשעפט אויף פלאריאנסקי 1, וואס געהערט צום אייגענטימער באלעסלאוו סוויבארסקי, איז דעם 17־טען ה. מ. צוליעב אונפארזיכטיגקייט מיט פייער ארויסגעבראכען א שרפה, פון וואס ס'זענען פערברענט געווארען פערשיעדענע בילדער און פאפיר אין דער ווערט פון 300 זל.

צוליעב א שלעכט־איינגעארדנעטען קוימען אין דעם 14־טען ה. מ. ענטשטאנען א שרפה אין דער וואוינונג פון ה' מענדיל ליווערא[נ]ט (פיענקנע 36). א דאנק דער ענערגישער ארבייט פון די פייער־לעשער איז דאס פייער באלד אין תחלת לאקאליזירט געווארען. קיין היזקות — זענען נישטא.

— דעם 24־טען ה. ח. איז אויסגעבראכען א גרויסע שרפה אין דעם מלוכה־פאלווארק גאליץ (גמ. סטאראוויעש), פון וואס ס'איז פאלשטענדיג אבגעברענט געווארען דאס הויז, אין וועלכען ס'האט זיך אויסגעהאלטען די פאלווארק־דיגערשאפט. דער שאדען בעטרעפט 4,200 זל.

אונזער בעציהונג צו אונזערע לומדי תורה!

א גרויל כאפט אן, ווען מיר קוקען זיך צו, צו דער בעציהונג פון אונזערע גדולים, צו די, וועלכע זענען זיך מוסר נפש פאר'ן לימוד התורה. וועמען איז נישט בעקאנט דאס מסירות הנפש וואס די באווראדאקער ישיבה אנפיהרער האבען אין דער לעצטער צייט ארויסגעוויזען פאר'ן פערשפרייטען דעם לימוד התורה אין רוסלאנד, נישט קוקענדיג אויף די גרעסטע סכנות, ווי אויך אין פוילען, ווי ס'איז זיי געלונגען צו שאפען א גאנצע געק פון ישיבות? און געהט מען אריין און מען זעהט דאס שרעקליכע דחקות, וואס דארט הערשט, און בעזונדערס אין די גרויסע קעלטען, ווען ס'איז זאגאר נישט געווען מיט וואס דעם אויזווען אייבצוהייצען, און די קליינע קינדערלאך, דארפען זיצען ביי די גמרות, אין דרייען געבויגען פאר קעלט, דאן געהט דורך א מורא'דיגער ציטער. און עס ערוועקט זיך די פראגע: ווי איז פארט דאס יודישע שעדלעץ? ווי איז די רעליגיעזע גמינע? האט מען דאך געקענט אריינשיקען קויהלען, אז די קינדער זאלען נישט ברויכען געפרוירען צו ווערען?

עס איז קיין שום ענטפער נישט פערהאן. נישט אזוי האט געברויכט זיין אונזער בעציהונג, צו די דאזיגע, וועלכע זענען זיך מוסר נפש פאר די תורה.

8 טויזענד זלאטעס לטובת רבי מאיר בעל הנס.

ביי דער לעצטער פוילישער מלוכה לאטעריע האט א געוויסער ה' ל. ר. געוואונען דאס גרויסע געווינס דער דאזיגער מוצלח, האט אבגעשיידט מעשר, און אוועקגעשענקט לטובת צדקת רבי מאיר בעל הנס, אכט טויזענד זל.

דאס געלד איז איבערגעשיקט געווארען אין די הויפט ביורא אין ווארשא.

א וויכטיגע פערזאמלונג.

מוצש"ק פ' בשלח אוועגד קומט פאר אין לאקאל פון אגודת ישראל [יודישע 4] א זעהר וויכטיגע פערזאמלונג, אויף וועלכע ס'וועלען ארויסטרעטען א רייהע רעדנער איבער די גרויסע אויפלעבונגס־בעוועגונג אין דער ארטאדאקסישער וועלט.

די דאזיגע פערזאמלונג האט א אונגעהויערע בעדייטונג פאר דער ארטאדאקסישער בעוועגונג, וועלכע קומט יעצט פאר אין גאנץ פוילען. אלע ארטאדאקסישע יודען, ווי אויך די יוגענד דארפען דריבער זיך אין די פערזאמלונג בעטייליגען.

א עפענטליכער דאנק.

לעצטענס האב איך בעזוכט א גאנצע רייהע שטעדט, ווי כ'האב געגרינדעט נייע בית־יעקב־שולען, ווי אויך אזעלכע שולען, וועלכע כ'האב מיט א קורצע צייט צוריק אויפגעשטעלט. די גראנדיעזע אויפנאהמען, וועלכע זענען פאר מיר אומעטום געמאכט געווארען מצד די לעהרעריגס און די שילערינס, ווי בכלל די שטארקע בעגייסטערונג האט מיר אמבעסטען בעוויזען, אז דער בית יעקב געדאנק האט געשלאגען טיפע ווארצלען אויף דער יודישער גאס, און דער רעליגיעזער געדאנק פערבירגערט זיך וואס א מאל מעהר צווישען אונזערע יונגע שוועסטערינס. איך האלט דריבער פאר מיין היילינסטען חוב א עפענטליכען דאנק אויסצודריקען, די אלע לעהרעריגס, ווי אויך די אלע איבערגעגעבענע טהוער פאר דער יודישער רעליגיעזער אויפלעבונג, פאר דעם גרויסען כבוד וואס זיי האבען מיר בעוויזען.

קראקא. **שרה שענירער.**

אונזער וועג-שעדליץ 1926-01-29 יד-שבט-תרפו גליון-0075 000004 a הודפס מתוך הארכיון היהודי